

גליון כ"ג-סיון תשע"ד

יו"ל ע"י מכון "תורת הקרבנות" בנשיאות הרבנים הגאונים:

רבי ברוך שמואל הכהן דויטש, רבי דוד כהן, רבי חיים מאיר הלוי שטיינברג, רבי נתן הכהן קופשיץ שליט"א

בגיליון:

אין שבות במקדש

לקט מתגובות הקוראים

שיעור אכילת הקרבן לכפרת הבעלים
ביאת מקצת באיסורי נטיסה למקדש
נטיסה לעזרת כהנים שלא לצורך
פגימה בגג המזבח
תעשה ולא מן העשוי בבנין המזבח
קריאת המגילה במקדש בשבת
שחיטת הפסח בטמאים ובעוסקים במצוה
חציצה בפתילי התכלת של הצויץ
חציצה בין רגלי הכהנים לרצפה
קדושת שני השעירים קודם הגרלה
ברכה על אכילת קדשים בפחוזת מכויזת

במה צריך שיהיו כבשי מצורע שזוים

מיעוט בתחילת זמן האכילה

הבאת קרבן תודה ביום י"ג בניסן

חשש ביטול במחור הנאכל עם הפסח

אימורי קדשים קלים שעלו קודם זריקה

הפטרות אפיקומן לאחר אכילת פסח שני

אין שיכור יותר ממי שאינו יודע!

ישנו מעשה מפורסם שסיפר הרב מפוניבז' על
החפץ חיים, עם תוספת שאינה ידועה כל כך.
כאשר היה הרב מפוניבז' בחור צעיר, קרא לו
הח"ח ואמר לו, 'היות והנך כהן, צריך אתה ללמוד
את הלכות בית המקדש, שהרי עבודת המקדש
תהיה מוטלת עליך בקרוב'.

הוסיף לו הח"ח, שמא תאמר מה בכך שאני כהן,
והרי אוכל ללמוד את ההלכות כאשר יבנה הבית,
ומה הצורך ללומדם עכשיו. אין זה כך, שהרי
נחלקו רבי ורבנן אם מותר לשתות יין בזמן הזה
או שאסור לשתות שמא ישתכר ולא יוכל לעבוד,
וא"כ כל זה ודאי אינו אלא בין שהשכרות יכולה
לעבור מהר כמו שנאמר בגמ', אבל ללמוד כיון
שדרוש לכך זמן רב, ודאי כל כהן מחוייב ללמוד
כבר עכשיו גם קודם ביאת המשיח.

המשך בעמוד אחרון

עיונים בהלכה

אין שבות במקדש

הרה"ג רבי חיים זכותא שליט"א

א. אם מותר לאכול חטאת העוף בחלב במקדש

להסתפק אם הותר לכהנים לאכול במקדש בשר חטאת העוף עם חלב, דהנה
איסור אכילת העוף בחלב הוא רק דרבנן דילמא אתי למיחלף בשר בהמה
(שו"ע יו"ד סי' פ"ז ס"ג), וכיון שאין שבות במקדש [ולדעת חלק מהראשונים אפי'
שבות שאינה צריכה התירו], א"כ ליכא למיחש בזה בכהנים שהם זריזים וזהירים,
(וכמש"כ הכס"מ סוף פ"ח מהל' ביה"ב דזהו הטעם להא דאין שבות במקדש).

והנה בשדי חמד ח"א (עמוד 73 ד"ה עתה) הביא בשם גאון אחד, שלא התירו
איסורי אכילה דרבנן במקדש, אף בדבר שאין בו כי אם משום 'ישראל קדושים נהגו
בו איסור' (עיין חולין צא.). ומה"ט כתב שיש חיוב בדיקת הריאה בבהמת קדשים,
אף שחיוב הבדיקה הוא מדרבנן, ודחה דברי הגר"ש קלוגר שכתב בפשיטות שאין
חיוב בדיקת הריאה בבהמת קדשים. ולפי"ז פשיטא שיש לאסור אכילת עוף בחלב,
כיון דהוה איסורי אכילה.

אלא שדברי השד"ח אינם מוסכמים, דהא בב"י או"ח (סימן תסא) הביא דברי
המרדכי בפרק כל שעה שכתב: מעשה אירע בפסח שגוי השליך עוגת חמץ בתנור
מלא מצות, והורו להם שאם נגע חמץ במצה אסור, אבל אם לא נגע מותר, דקי"ל
(עי' שו"ע יו"ד סי' קח ס"א) ריחא לאו מילתא היא. וכתב המרדכי בשם ראב"ה
דיש להביא ראיה לזה מלחמי תודה שהיו מחמץ וממצה, ונותנים לכהן חלה אחת
מכל מין ומין והיה אופה החמץ עם המצה, [שלא מצינו שבשני תנורים היו נאפים].
והקשו הפר"ח (סק"ה) והפמ"ג (א"א סק"ח), מה ראה איכא מלחמי תודה, והרי
דין ריחא הוא מדרבנן, וא"כ שאני התם שאין שבות במקדש. ומבואר בדבריהם
דגם במידי דאכילה אמרינן אין שבות במקדש, ודלא כדעת אותו גאון שהובא בשדי
חמד. וא"כ אכתי יש להסתפק האם נימא דהותרה במקדש אכילת בשר עוף בחלב.

ושמא הטעם שגזרו על עוף בחלב במקדש, כיון שהיו שם בהמות רבות שהאיסור
לבשלם ולאוכלם עם חלב הוא דאורייתא, וממילא אפשר לטעות בקל, ובכה"ג
שאפשר לטעות בקל גזרו שבות גם במקדש, כמבואר כע"ז בתוס' סוכה (נ: ד"ה
ורבנן) שכתבו שהטעם שחליל של בית השואבה אינו דוחה אף את יו"ט, "לפי
שהיה שם רוב כלי שיר חלילים וכנורות מצלילים ונבלים שצריכים לתקן תדיר, גזרו
בהו טפי מהנך". וכע"ז כתב גם בתוס' יו"ט פ"ק דתמיד מ"ג סד"ה ושתי, ע"ש.

ועל עיקר דברי הפר"ח והפמ"ג יש לתמוה, שאם טעם ההיתר לאפות החמץ
והמצה של לחמי תודה יחד הוא משום שאין שבות במקדש, א"כ יצטרך לאוכלם
רק בעזרה או בהר הבית (דרך שם הותר איסור שבות) ולא בכל ירושלים, ונמצא
שממעט מקום אכילתם שהרי לחמי תודה נאכלים בכל העיר, ובזבחים דף עו.
מבואר שאסור למעט את מקום אכילת קדשים כשם שאסור למעט בזמן אכילת
קדשים. וצ"ע.

הגליון מוקדש להצלחת ידידו החפץ בעילום שמו
המסור בכל לבו להוצאת הגליון לאור
להצלחת ב.י.ת.מ.ר. בכל העינים

ב. עשיית מלאכה שאין צריכה לגופה וכיו"ב

תנן בתמיד (פ"ה מ"ה) גחלים שנתפזרו בעזרה מכבדן לאמת המים שבעזרה, ובשבת [שאסור לכבות] כופה עליהן פסכתו. והקשה התפארת ישראל שם מדוע בשבת לא כבדו את הגחלים לאמה, הרי כל מכבה חייב רק כשמתכוין לעשות פחם, וכאן שאינו מתכוין לעשיית פחם הו"ל מלאכה שאינה צריכה לגופה שאסורה מדרבנן, ואין שבות במקדש. ותירץ ז"ל, נראה לי כיון דדמי לגמרי למלאכה דאורייתא, ואין חילוק רק במחשבה של המכבה, בשבות כי האי גזרו עליו במקדש. עכ"ל. ומבואר בדבריו דמלאכה שמצ"ע היא דאורייתא ורק מחמת המחשבה נעשית דרבנן, גזרו עליה במקדש.

אמנם בדברי התוס' ביומא (דף לד:) נראה להדיא דגם בכה"ג אמרי' אין שבות במקדש, שהרי דעת התוס' שם שאיסור מצרף הוא מן התורה (ופליגי על רש"י שנקט דהוי איסור דרבנן), ומה שהותר ליתן עששיות של ברזל למקוה ביוהכ"פ עבור הכהן הגדול, זהו משום דהוי דבר שאינו מתכוין דאינו אלא מדרבנן, שהרי אין כוונתו לצרף אלא לחמם את המקוה, ובמקדש לא גזרו שאין שבות במקדש. הרי דגם בכה"ג שהמלאכה דרבנן רק מחמת המחשבה, אף דדמי ממש למלאכה דאורייתא אמרינן ביה אין שבות במקדש, וצ"ע.

והעירוני שיש ליישב בדוחק, דמש"כ התפא"י 'כיון דדמי למלאכה דאורייתא' אין כוונתו מחמת שנראה לעין שהיא מלאכה דאורייתא, אלא כוונתו לומר דמלאכה שאצל"ג היא מלאכה גמורה לכשעצמה, ומה שהתורה התירה זהו משום סיבה צדדית משום דל"ה דומיא דמשכן (כמש"כ התוס' שבת צד.). אבל אין בזה פגם בעצם המלאכה, משא"כ בדבר שאינו מתכוין מה שהתורה התירה זהו משום שאי"ז נחשב למלאכה כלל, והיינו שהחיסרון הוא בעצם המלאכה, ולכן לא גזרו עליה במקדש.

ג. עשיית מלאכות בזמן תוספת שבת

במחצית השקל (סימן רס"ז סק"א) כתב לחדש, שהכהנים שקיבלו שבת במקדש מבעו"י, הותר להם להקריב אז אימורים ופדרים, 'דהא עיקר התוספת שהוא דאורייתא אין לו שיעור, וקצת יותר מכל שהוא סגי, ומה שהוא מוסיף יותר מדעתו אין בו כי אם איסור דרבנן, והיה מותר במקדש כדי לעשות מצוה בשעתה בהקרבת אימורים ופדרים'. ומבואר בדבריו שהותר עשיית מלאכה במקדש בזמן תוספת שבת.

ולכאורה צ"ע, דכיון שהטעם שאין שבות במקדש הוא משום שהכהנים זריזים [-זהירים] הם ולא יבואו להכשל (כמ"ש הכס"מ ספ"ח מהל' ביה"ב), א"כ כ"ז שייך דוקא בתקנות ואיסורים שתיקנו חז"ל כדי שלא ישל בדאורייתא, אבל מצות תוספת שבת אינה כדי שלא ישל אלא היא מצוה מצד עצמה, וכיון שכן פשיטא שיש לאסור עשיית מלאכה במקדש בזמן התוספת.

ויותר מכך מצאתי בצ"ח (פסחים מז.) שהקשה על מה ששנו במשנה שאם חלו שני ימים טובים של ר"ה להיות בחמישי ושישי, אופים את לחם הפנים בערב ר"ה. והרי איסור עשיית מלאכה ביום הראשון של ר"ה (בזמן ביהמ"ק) הוא מדרבנן, [שהרי מהתורה רק היום השני קודש (כל שבאו עדים מן המנחה ולמעלה), אלא שחכמים תיקנו לנהוג קדושה גם ביום הראשון כדי שלא יזלזו

בו בשנה הבאה (כמבואר בר"ה דף ל:), וא"כ מדוע לא הותרה אז אפיית לחם הפנים, דאין שבות במקדש. ותי' הצ"ח דהדין של אין שבות במקדש נאמר דוקא בדבר שהוא דרבנן מצד עצמו, אבל מלאכה שהיא מצד עצמה דאורייתא אלא שחכמים אסרו את היום במלאכה משום שעשאוהו כיו"ט, בזה לא הותרו כל אותם מלאכות האסורות מן התורה ביו"ט, עי"ש.

ולפי"ז גם בזמן תוספת שבת יש לאסור עשיית מלאכה, כיון שאין המלאכות דרבנן מצד עצמם אלא רק מכח היום, שחכמים אסרו את זמן תוספת שבת במלאכה, ובכה"ג לא הותרו כל המלאכות האסורות בשבת מהתורה, [וזהו מלבד הסברא שתוספת שבת אינה גזירה שלא ישל בדאורייתא אלא הויה מצוה בפ"ע].

ד. שבות בתוספת העזרה

בגליון 19 כתבתי להסתפק אם 'אין שבות במקדש' נאמר גם בתוספת העזרה. ונראה להוכיח שלא התירו חכמים איסור שבות בתוספת העזרה מהא דאיתא בשבועות טו: שאין בונים את תוספת העזרה ביו"ט. והרי איסור בונה ביו"ט אינו מן התורה לדעת התוס' בשבת (צה. סד"ה והרודה), משום דאמרינן מתוך שהותר בונה לצורך אוכל נפש (דהיינו מגבן) הותר נמי שלא לצורך. ומוכח דבתוספת העזרה לא הותרו איסורי שבות. [ואין לומר דכיון שעדיין לא נבנית התוספת אין זה נחשב עזרה, דהא בנייתו וקידושו באין כאחד, כמבואר בתוס' שבועות טו. ד"ה אין בתירוץ קמא].

אמנם הראוני שבשו"ת באר יצחק או"ח (סימן י"ג ענף ג) הקשה כן, מדוע לא הותר לבנות את תוספת העזרה ביו"ט והרי אין שבות במקדש, ותי' עפ"י המבואר בתוס' ביצה יב. דביו"ט לא נאמר הדין של 'מתוך' לגבי דבר שהוא צורך גבוה, עי"ש. [ובזה יתיישב הא דאיתא בסוטה מא: וברש"י (ד"ה מאימת), שבניית הבימה לצורך מצות הקהל אינה דוחה את יום טוב. ובספר זרע אברהם (לופטביר, בחלק החידושים ערך בימה) נתקשה, הרי איסור בונה ביו"ט הוא דרבנן לדעת תוס' הנ"ל, ומדוע א"כ אינה דוחה את יו"ט, הרי אין שבות במקדש. ולהנ"ל מיושב שפיר].

סיכום דיני אין שבות במקדש העולים מהנ"ל

[א] יש מי שאומר שלא התירו איסורי אכילה דרבנן במקדש, אף בדבר שאין בו כי אם משום ישראל קדושים נהגו בו איסור (שד"ח בשם ג"א), ויש חולקים (כן משמע בפר"ח ופמ"ג סימן תס"א), ולכל הדעות נראה שלא הותר לבשל ולאכול בשר עוף בחלב במקדש.

[ב] מלאכה שאין צריכה לגופה אסורה גם במקדש, (תפארת ישראל פ"ה דתמיד מ"ה).

[ג] דבר שאינו מתכוין, לא גזרו עליו במקדש, (תוס' יומא לד:).

[ד] לדעת המחצית השקל (או"ח סי' רס"ז סק"א) הותרה עשיית מלאכה במקדש בזמן תוספת שבת, ובדברי הצ"ח (פסחים מז.) מבואר שיש לאסור, שלא הותרו אלא איסורים שהם דרבנן מצד עצמם, ולא מחמת היום שאסור במלאכה דרבנן.

[ה] לא הותרו איסור בונה ביו"ט במקדש, אף להסוברים שאיסור בונה ביו"ט הוא מדרבנן, (שו"ת באר יצחק או"ח סי' י"ג ענף ג).

בית יערי הלבנון
תגובות לגליונות קודמים

שיעור אכילת הקרבן לכפרת הבעלים

הגאון רבי חיים מאיר הלוי שטינברג שליט"א

בגליון כ' הרה"ג ר' מרדכי שמחה ברנט שליט"א ביחס להנידון אם להכפרה שתלויה באכילת כהנים מספיק אכילת כזית, או דרך אם אכלו את כל הקרבן - מתכפרים הבעלים. וכתב דלשי' המנ"ח דכל מצות אכילת קדשים היא רק לאכול כזית, ואילו השאר נאכל רק שלא יהיה נותר, א"כ פשוט דלכפרת הבעלים א"צ לאכול את כל הקרבן, שהרי אין המצוה לאכול את כל הקרבן, ומהיכי תיתי דכפרת הבעלים תלויה באכילת כל הקרבן.

והמה דברים פשוטים, דודאי הנידון הנזכר אי כפרת הבעלים תלויה באכילת כל הקרבן, היא רק לדרכו של השאג"א דהמצוה על הכהנים לאכול את כל הקרבן, ובזה יש לדון האם לצורך כפרת הבעלים בעיון לאכול את כל הקרבן כמצותו, או דע"י אכילת כזית מהקרבן כבר נתכפרו הבעלים.

ויש להוסיף דמ"מ יש מקום להסתפק את הספק הנזכר גם להמנ"ח, דמה שכתב המנ"ח דהמצוה היא באכילת כזית בלבד, היינו שכל אחד מכהני הבית אב יאכל כזית בשר - ובכך נתקיימה מצות אכילת הקדשים. ועדיין יש לדון האם לכפרת הבעלים צריך שיאכלו כל אנשי בית אב כל אחד כזית כהמצוה, או דלכפרת הבעלים מספיק דא' מאנשי בית אב יאכל כזית בשר, אף דמצות האכילה לא נתקיימה בכך עד שכל אנשי בית אב יאכלו כל א' מהן כזית, מ"מ מהני אכילת א' מהם כזית לכפרת הבעלים.

ביאת מקצת באיסורי כניסה למקדש

הגאון רבי חיים מאיר הלוי שטינברג שליט"א

בגליון כ"ב בענין ביאה במקצת באיסורי כניסה למקדש, הסכים הרה"ג ר' יעקב ישראל ויזל שליט"א דביאה במקצת אסורה רק בטומאה דנגיעה, ולא באיסור ביאה ריקנית. ואח"כ הסתפק באיסור ביאת פרועי ראש ושתווי יין ושלא רחוץ ידים ורגלים לעזרה, האם יש איסור בביאה במקצת.

ולא מובן דהא ביאה במקצת התחדש רק בביאה דטומאה דומיא דנגיעה, ולכן אין איסור ביאה במקצת בביאה ריקנית, ולמה יהי' איסור ביאה ריקנית בכל הנז', והרי אינם בכלל ביאה בטומאה.

כניסה לעזרת כהנים שלא לצורך

הרה"ג רבי צ. 1. ב. שליט"א

כבוד עורכי הגליון החשוב "תורת הקרבנות" מזכי הרבים בלימוד סדר והלכות קדשים שליט"א

במש"כ בגליון כ"א בשם הרה"ג א. סגל שליט"א להסתפק אי רשאים ישראלים ליכנס לעזרת כהנים בשביל שחיטת קדשים קלים או כיון דאפשר גם בעזרת ישראל אינם רשאים ליכנס, הוא

מבואר להדיא בראשונים בכלים שם, דהרא"ש וכן הר"ש שם כתבו על הא דתנן שם דנכנסים לצורך לסמיכה שחיטה וכו' וז"ל וכן שחיטה אע"ג דאפשר בעזרת ישראל ואע"ג דאפשר בכהנים והטעם מבואר שם [על סמיכה דג"כ אפשר בחוץ] דאפ"ה לא אסרו ליכנס לשם.

הרה"ג רבי אברהם גודמן שליט"א

אודות מה שהסתפק הרה"ג ר' אהרן סגל שליט"א בגליון כ"א אם ישראל יכול ליכנס לעזרת כהנים לשחיטת קדשים שניתן לשוחטם גם בעזרת ישראל, נראין הדברים שנחלקו בזה הראשונים ונתבאר בספר אבא ביתך שער ג' פי"א, ושורש המחלוקת הוא מי ראוי לשחוט הקרבנות לכתחילה, הכהנים או הבעלים, שלפי הראשונים שסוברים שהבעלים שוחטים יש לומר שלא הותר להם ליכנס לעזרת כהנים אלא לצורך כגון לסמיכה שחיטה ותנופה, שעבודות אלו מוטלות עליהם, וכן משמע בגר"א בכלים שם (פ"א מ"ח).

לעומתם יש ראשונים שסוברים דלכתחילה ראוי לכהנים לשחוט כל הקרבנות כי עבודת הקודש עליהם, ולשיתתם צ"ל שמה שמותר לישראל ליכנס לעזרת כהנים לשחוט לצורך שחיטה, אע"פ שזו עבודה שאפשר לעשות על ידי אחרים, הוא משום שלעולם לא נאסר לישראל ליכנס אלא שלא לצורך עבודה.

ב) ולענין מה שצייד לדמות הדין הזה למה שמבואר בפסקי תוס' בזבחים שלא הותר לשבת בעזרה אלא לצורך אכילת קדשי קדשים, לענ"ד אין הנידון דומה לראיה, דהתם יש איסור לשבת בעזרה, אלא שכמה ראשונים (שמ"ק בת"י השני בזבחים, פסקי תוס' ות"י השני והשלישי של תוס' ביומא כה). סוברים שהאיסור נדחה מפני הצורך שחייבים לאכול בישיבה מדין למשחה, [והתורי"ד כתב שמדין למשחה היו אוכלים בהסיבה] או שלכל הפחות יש צורך לשבת משום שאין דרך לאכול בעמידה, ויש ראשונים שסוברים שאפילו לצורך אכילה אסור לשבת בעזרה (תוס' זבחים טז. בד"ה ומה, והתי' הראשון של תוס' ביומא), אבל מה שמותר לישראלים ליכנס לצורך עבודות מסוימות היינו משום שלעולם לא נאסר להם ליכנס אלא ביאה ריקנית, אבל לצורך עבודה מותר מעיקר הדין, למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה וכנ"ל.

הרה"ג רבי אליהו חיים הלוי לרנר שליט"א

בנין כניסה לעזרת כהנים לשחיטה ולסמיכה ולתנופה, שנסתפק הכותב שליט"א בגליון כ"א אם מותר ליכנס לשם גם כשיכול לשוחטן בעזרת ישראל, הנה מלשון הרא"ש בכלים שם נראה דהותר בכל ענין, וז"ל בד"ה לסמיכה, ואע"ג דאפשר בעזרת ישראל לא אסרו להם ליכנס לעזרת כהנים וכן שחיטה דאפשר בעזרת ישראל ואפשר בעזרת כהנים, וכן נראה מלשון הר"ש שם דכתב 'וכן שחיטה ואע"ג דאפשר בעזרת ישראל ואפשר נמי בכהנים'.

ומה שדן שם הכותב לתלות זה בהיתר ישיבה בעזרה לאכילת קדשים, ומוכיח מדברי הפסקי תוס' בזבחים פרק ב' דהותר רק בקדשי קדשים דא"א באכילה במקום אחר ולא בקדשים קלים דדומה איסורה לאיסור כניסה לישראל שלא לצורך, נראה דיש

תעשה ולא מן העשוי בבנין המזבח

הרה"ג רבי טוביה בן דוד שליט"א

בגליון כ"א נכתב להסתפק האם איכא דינא דתעשה ולא מן העשוי בעשיית המזבח. ויש להוכיח מסוגיית הגמרא שהביא הכותב שם, דהקשו בזבחים (נד:): אליבא דרב שלא היה יסוד סביב, מהא דמבואר במשנה שהיה מביא מלבן ל"ב אמה על ל"ב אמה. וכי תימא דגייז ליה הא כתיב אבנים שלימות, ובתוספות שם כתבו דה"ה דהו"מ לאקשוויי דאיכא איסור להניף ברזל.

ומבואר בגמרא דאי לאו קרא דאבנים שלימות היה מהני לחתוך לאחמ"כ את החלק הנוסף במזבח, וכל מה שלא עשו כן הוא רק משום דבעינן אבנים שלימות או מחמת איסור הנפת ברזל. וחזינן להדיא שאין דין תעשה ולא מן העשוי במצות עשית המזבח.

קריאת המגילה במקדש בשבת

הרה"ג רבי שלום מרדכי יהב שליט"א

לכבוד מערכת "תורת הקרבנות", יישר כח על הגליון הנפלא. בגליון מס' 21 הסתפק הרב שמשון הלוי דינר שליט"א, לפי"ד התוס' במגילה ד: דבמקדש קורין המגילה בשבת לפי שאין שבות במקדש, אם כל בן כרך הנכנס למקדש צריך לחזור ולקרות המגילה, א"ד דינו כבן עיר שנכנס לכרך שרק אם היה בתחילת היום (ווי"א בתחילת הלילה) חייב לחזור ולקרוא. והוכיח כצד הראשון, דאל"כ להסוברים דרק כשעקר דירתו לגמרי לכרך חייב לחזור ולקרוא, לא יהיה שייך דין זה במקדש, אע"כ דאין שייך לדיני בן עיר ובן כרך, עכת"ד.

ולענ"ד לא מוכח מידי, לפי מש"כ הרמב"ם על הכהן הגדול (פ"ה מכלי המקדש ה"ז), וז"ל ובית יהיה לו מוכן במקדש, והיא הנקראת לשכת הכהן הגדול, וכבודו ותפארתו שיהיה יושב במקדש כל היום, ולא יצא אלא לביתו בלבד בלילה, או שעה או שתיים ביום עכ"ל, הרי דלכה"ג היה בית במקדש, ושם עיקר דירתו. וא"כ י"ל דאף להסוברים דרק כשעקר דירתו לגמרי לכרך, נידון ככרך, משכח"ל בכה"ג דיקרא המגילה במקדש בשבת.

שחיטת הפסח בטמאים ובעוסקים במצוה

הרה"ג רבי שלום מרדכי יהב שליט"א

בגליון מס' 21 נסתפק הרה"ג ר' אברהם יונה בינשטוק שליט"א דטמא לא יוכל לשחוט קרבן פסח, כיון שאינו בר חיובא, וכן נסתפק בכהנים העוסקין בעבודתן להשיטות העוסק במצוה שעבר למצוה אחרת לא יצא, דאינם יכולין לשחוט קרבן פסח כיון דבעינן שליח בר חיובא. עכת"ד.

ולענ"ד כהנים העוסקים במצוה, אינם נחשבים לאו בר חיובא, דהא חייבין ג"כ בקרבן פסח, אלא בשעה שעוסקין במצוות

לחלק דשם האיסור על הגברא משום מורא וכבוד המקדש המוטל עליו, וכדמוכח בדברי הרמב"ם דמביא הלכה זו בפ"ז מהל' בית הבחירה יחד עם חיוב מורא מקדש [ועי' רש"י סוטה מ' ב' ד"ה אין דכתב דאין כבוד שמים בכך], ולכן תלוי אם קיים צורך והכרח דאין בזה משום ביטול מורא מקדש משא"כ כשאין צורך לזה, אבל איסור כניסה לעזרת כהנים אף אם הוי מדרבנן הוא קביעות מקום מחיצות בקדושת המקדש וכעין שאר הקדושות שם, ולכן מסתבר דלא תלוי על כל מקרה בפנ"ע אם יש צורך אלא נאסר שלא לצורך עבודה והותר לעבודה הכשרה לישראל שתיעשה שם, וזה בכלל דברי הראשונים הנ"ל שם.

וגם בעיקר מה שהביא הכותב שליט"א ידיעה נשגבה מהפסקי תוס', אמנם בתוס' יומא כ"ה א' (ד"ה אין) הן במה שכתבו בשם הר"י בן אברהם דאכילה צורך עבודה מדכתיב ואכלו אותם אשר כופר בהם והן במה דכתבו בהמשך דבריהם דהיינו טעמא דמותר לישב ולאכול קדשים דבאכילת קדשים כתיב בהו למשחה לגדולה כדרך שהמלכים אוכלין וכו' נראה להדיא דאף באכילת קדשים קלים מותר, וכן נראה הפשטות בשטמ"ק שהביא הכותב (וכיון דלא ציין מקומו במפורש נציין שהוא באות כ' שם על התוד"ה ומה) דשם בפ"י הא' הקדים דשיבה בקדשים היינו לאכילת קדשים קלים דהיינו חוץ לעזרה ולזה הוסיף דאף ישיבת קדשי קדשים דהיה בעזרה מותר, דמשמע דעיקר הך תי' לחדש דמותר ישיבה בעזרה לאכילת קדשים שם ולכן יש מציאות של ישיבה בק"ק אבל גם קדשים קלים מותר שם, ויש לשער דדברי הפסקי תוס' אשר לא נמצא בתוס' דלפנינו הערה מקורו מלשון זה של השטמ"ק אשר כידוע העתיק והרחיב מלשונות בעלי התוס' והראשונים שהיה לפניו, ולא כתב הלשון 'אכילת קדשי קדשים' לאפוקי בזה קדשים קלים אלא כוונתו כדברי השטמ"ק הנ"ל דמצאנו ישיבה באכילת קדשי קדשים דע"כ הותר בעזרה. [ושו"ר בהערות המלא הרועים על הפסקי תוס' דציין דלא נמצא בתוס' שלפנינו אלא בתוס' ביומא, ומשמע מזה דהבין בדבריו דגם בק"ל מותר בישיבה].

ואחתום בהערכה ובהודאה כראוי למערכת על הגליון הנפלא מידי חודש בחדשו

פגימה בגג המזבח

הרה"ג רבי אריה שטיינדהייז שליט"א

במה שדנו בגליון כ"ב אם פוסלת פגימה בגג המזבח, לסוברים שהחסרון משום ריבוע, והוכיחו ממזבח הנחושת שנקטו התוס' דבזמן המסעות חשיב מזבח שנפגם, וביארו דהטעם משום שלא היה לו גג, וכיון שהוציאו ממנו העפר חשיב נפגם.

לכאו' יש לחלק דאם היה הנידון בפגימה בעלמא, שפיר יש לדון אי פסול פגימה שייך לדין ריבוע. אבל במזבח הנחשת אי לא היה לו גג, נמצע דהנחשת לא היתה אלא מסגרת מן הצדדים, וא"כ כל החפצא דצורת המזבח מורכבת גם בעפר שמילאו, דבל"ז אין כאן כלל צורת מזבח אלא רק מסגרת בעלמא, ולכן לכו"ע דינו כנפגם, שהרי אין כאן מזבח כלל.

הנה ביומא ס"ב ב' אמרו דהא דחייבין על שני השעירים ששחטן בחוץ הוא הואיל והם ראויים עתה לשעיר הנעשה בחוץ, היינו שעיר מוסף, ולא הואיל ואחד מהם יהי' שעיר הפנימי כד' הכותב, שהרי הוא מחוסר הגרלה והוי כמחוסר מעשה.

ומה שכ' דהואיל והי' ס"ד לחייב משום שחוטי חוץ גם על קדשי בדק הבית, לכן שייך לחייב על שעיר שהוא קדוש רק בקדושת דמים על שחיתתו בחוץ. הואיל ואחד מהן יהי' חטאת, לא מובן, דהא מה שיהי' חטאת הוא אחר שיקדישו אותו לחטאת ויהי' קדוש בקדושת הגוף, וכל זמן שלא הוקדש לכן אין שייך לחייב עליו בחוץ, כשאר קרבנות שקדושים רק בקדושת דמים, ומה יוסיף לי שהי' ס"ד דחייבין בחוץ על קרבן בדק הבית.

ומה שכ' ששעיר המשתלח אינו קרבן ואינו קדוש בקדושת הגוף רק בקדושת דמים, נסתר מד' הגמ' ביומא ס"ג ב' שאמרו ביחס לשעיר המשתלח, רבינא אמר כגון שהומם וחיללו על אחר, עי"ש. ומבואר דגם אם השעיר הכמשתלח נעשה בע"מ פודין אותו, והיינו לפי שהוא קדוש בקדושת הגוף, דאילו הי' קדוש רק בקדושת דמים א"צ למום כדי לפדותו.

והרמב"ם בהל' מעה"ק פי"ח הי"א כ' שני שעירי יוה"כ ששחטן בחוץ אם עד שלא התודה עליהם חייב כרת על שניהן הואיל וראוין לבא לפני השם ליודי וכו', עי"ש, וחייב חוץ הוא רק אם קדוש בקדושת הגוף. ועי' רשב"א שבועות י"ג ב' אי שעיר המשתלח נחשב קרבן גם בשעת שילוח.

ומה ששאל דאם שעיר המשתלח קדוש בקדושת הגוף, להיכן קדושתו הלכה. השאלה הזאת שייכת גם אם שעיר המשתלח קדוש בקדושת דמים - להיכן הלכה קדושתו, שאינו יוצא לחולין אלא ע"י פדיון. והתשובה לכך היא הואיל ונעשית מצותו נעשה חולין.

ברכה על אכילת קדשים בפחות מכזית

הגאון רבי חיים מאיר הלוי שטינברג שליט"א

בנין ברכה על אכילת קדשים פחות מכזית, הסתפק ידידי הרה"ג ר' יוסף שמעון פרסר שליט"א להרמב"ם דס"ל דמצות אכילת קדשים נאמרה רק לכהנים, האם הבעלים יוכלו לברך גם על אכילה של פחות מכזית כמו הכהנים.

לכאורה הי' נראה דכל מה שכ' הבית הלוי שמצות אכילת קדשים היא שהקרבן יאכל, ולכן יש קיום מצוה גם באכילה שאין בה שיעור כזית, כ"ז באכילת כהנים, אבל באכילת בעלים שאינה מצות הקרבן שיאכל, אלא דין על הבעלים, בזה אין אכילה פחותה מכזית כמו בכל התורה, ואם יאכלו פחות מכזית אין בזה מעשה מצוה כלל ואיך יברכו ע"ז.

מיהו גם אם הבעלים אוכלים כזית מבשר הקרבן צ"ע מה הטעם שמברכין והרי אין בזה מעשה מצוה, ובמק"ד בסוף הס' כ' דהרמב"ם ברכה על אכילת הבעלים רק בחגיגת י"ד, ובי' הואיל ומתחילתו היא באה לאכילה כדי שהפסח יהי' נאכל על השובע, לכן בקרבן זה מברכין על אכילתו ע"י הבעלים, ומסתבר שיברכו רק על אכילת כזית.

אחרות, אסור להם להתעסק במצוות נוספות, אך ודאי מקרו בר חיובא וכשרים לשחיתת פסח, וכן נלע"ד דטמא מקרי בר חיובא בקרבן פסח, אלא דקעת אנוס הוא מלקיים חיובו, אך לשחוט לאחרים פסחיהם ודאי כשר, דשפיר מקרי בר חיובא.

חציצה בפתילי התכלת של הציץ

הרה"ג רבי אריה שטיינהויז שליט"א

מה שהביאו בגליון כ"ב במדור 'גפן של זהב' מדברי התוס' בזבחים י"ט, דאין חציצה ברצועות התפילין תחת פתילי הציץ, והוציאו מזה דא"ז חלק מבגדי הכהונה, ונפ"מ שאין בהם פסול מטושטשין ומקורעין וכו"ב.

נראה פשוט שאין להוכיח מהתוס' אלא שדין הלבשה של הציץ אינו אלא בגוף הציץ ולא בפתילין ולהכי ליכא דין חציצה בפתילין, אבל מ"מ ודאי דהפתילין הוו חלק מהציץ ויש להם דין בגדי כהונה, וכמו שהקשו שם בהגמ' בחולין קלח. דמוכח כן, רק שדין הלבשה הוא בגופו.

חציצה בין רגלי הכהנים לרצפה

הגאון רבי חיים מאיר הלוי שטינברג שליט"א

בגליון כ"ב בענין חציצה ברגלי הכהנים לרצפה, כתב הרה"ג ר' צדוק קורץ שליט"א לתרץ הקושיא למה דם לח לא חוצץ בין רגליו לרצפה, דאף שאין מקפיד הרי בכלולו גם אם אינו מקפיד חוצץ. ותי' דלתוס' זבחים כ"ד א' דילפינן חציצה בין רגליו לרצפה מחציצה בין בגדי כהונה לגופו, הא דליכא חציצה בין רגליו לרצפה אינו מחמת שרגליו נוגעין ברצפה מצד עצמם, אלא שהם חלק מגופו שטעון נגיעה ברצפה, ואם יש חציצה בין רגליו לרצפה הוי חציצה במקצת גופו, ובזה מהני אם אינו מקפיד על החציצה.

ואין דבריו מובנים דודאי הדין חציצה בין רגליו לרצפה, הוא דין ברגליו ולא בכל גופו, ואינו ענין להא דנלמד דין חציצה בין רגלו לרצפה מחציצה בין בגדי כהונה לגופו, דמ"מ הילפותא היא שלא תהא חציצה בין רגליו לרצפה, ואם יש חציצה בין כל כף רגליו לרצפה, לכאורה הוי חציצה בכלולו ולא מהני מה שאינו מקפיד.

קדושת שני השעירים קודם הגרלה

הגאון רבי חיים מאיר הלוי שטינברג שליט"א

בנין חיוב שחוטי חוץ על שעירי יוה"כ, כתב הרה"ג ר' אברהם גודמן שליט"א דהואיל והיה ס"ד ביומא ס"ג א' דאף על קרבן שהוא קדוש בקדושת בדק הבית יהי' חיוב שחוטי חוץ, לכן כ' דשני שעירי יוה"כ אינם קדושים בקדושת הגוף רק בקדושת דמים, והא דחייבין עליהן בחוץ הוא שהרי אחד מהם יהי' חטאת, אבל שאר קדושת דמים שאינם ראויים לפתח אהל מועד אין עליהם חיוב שחוטי חוץ.

יסוד המזבח
נידונים יסודיים בהלכה

במה צריך שיהיו כבשי מצורע שווים

הרה"ג רבי שמואל קונשטט שליט"א

הנה ביומא בפרק שני שעירי דף סב: אמרו לגבי מצורע דכתיב "וביום השמיני יקח שני כבשים" מדהוה סגי למכתב כבשים וכתיב שני, הרי דבאה התורה ללמד דמצותן שיהיו שניהם שוין, ומ"מ אינו מעכב מדהדר כתיב "ולקח הכהן את הכבש האחד".

ויש לדון אם בכבשים אלו ג"כ בעינן שיהיו שוין בג' הדברים השנויים לענין שעירי יוה"כ, דהיינו במראה ובקומה ובדמים. ואע"ג דלענין שעירי יוה"כ"פ למדו דין זה מדכתיב שני שני שני ג' פעמים, והכא לא כתיב אלא חד קרא, מ"מ י"ל דלתר דגלי קרא לענין שני שעירי יוה"כ"פ, ילפינן גם לשאר מקומות שהוצרכו להיות שוין, דיהיו שוין בכל הנך שלושה דברים.

ונראה להביא ראיה לזה, דהנה לענין הא דאמרו שם בסוגיא דבשני צפורי מצורע מצותן שיהיו שוין, וילפינן לה מדכתיב "ולקח לכהן שתי צפרים", מפורש במשנה בפ"ד דנגעים דבעינן שיהיו שוין במראה ובקומה ובדמים, אע"ג דגם התם ליכא אלא חד קרא, ובע"כ צ"ל דילפינן מיוה"כ"פ. ואע"ג דאיכא למפרך דלמא דוקא ביוה"כ"פ דחמור שהרי נכנס בדם של השעיר להשם לפני ולפנים לכן בעינן שיהיו שוין בכל, צריך לומר דהוא גילוי מילתא בעלמא, דבכל מקום שהצריכה התורה שיהיו שוין, צריכין להיות שוין בכל הנך ג' דברים שהן מראה וקומה ודמים.

ועוד מקור לנידון זה יש להביא מהא דסנהדרין דף עא., דלדעת ר' יהודה בן סורר ומורה אינו חייב אם אמו אינה ראויה לאביו, ומבואר בגמ' שם דטעמו משום דכתיב "אינו שומע בקולנו" [ופרש"י חד קול משמע מדלא כתיב בקולותינו או בקולינו ביו"ד], ומדקול בעינן שוין מראה וקומה נמי בעינן שוין. וכתב התו"ט דהא דלמדו גם למראה וקומה, הוא משום דמצינו בשני שעירי יוה"כ"פ שהצריכה התורה שיהיו שוין ושם צריכין להיות שוין במראה וקומה ודמים, ולכן גם כאן מרבינן גם למראה ולקומה. ולפי זה גם לענין מוסף של שבת דאמרו שם בסוגיא דמצותן שיהיו שניהן שוין, ולדעת התוס' הוא אפילו לעיכובא, ג"כ נראה דבעינן שיהיו שוין בכל הנך שלושה דברים.

דין לקיחתן כאחת

אבל יש לדון לענין הא דבעינן לקיחתן כאחת, האם דין זה הוא גם לענין כבשי מוסף של שבת וכבשי מצורע. ולכא' יש מקום לתלות דבר זה בגרסאות המתחלפות בגמ' שהביא בתוס' ישנים שם, דלספרים דגרסי דילפינן להא דיהיו שוין במראה ובקומה ובדמים מדכתיב שני שני שני ג' פעמים חד למראה וחד לקומה וחד לדמים, ולקיחתן כאחד ילפינן מדכתיב יקח שני שעירים, א"כ לענין שני כבשים של מצורע וכבשי מוסף של שבת, אין לנו ילפותא להצריך לקיחתן כאחת דבהנהו לא כתיב יקח. והא דבשני ציפורי מצורע בעינן נמי לקיחתן כאחת כמפורש במתני' בפ"ד דנגעים, היינו משום דגם שם נכתב ולקח למטהר שני צפרים חיות טהורות, וכמו שכתב בפ"י הרא"ש ז"ל

שם.

אבל לספרים דגרסי דילפינן מהא דכתיב שני שני שני ג' פעמים חד למראה ולקומה וחד לדמים וחד ללקיחתן כאחת, א"כ נראה דגם בכבשי מצורע ובשני כבשים של מוסף יצטרכו להיות שוין גם בלקיחתן כאחת, דכשם שילפינן שיהיו שוין במראה ובקומה ובדמים אע"ג דלא כתיב בהו שני ג' פעמים וכמשנ"ת, ובע"כ דילפינן לה משני שעירי יוה"כ"פ דגלי בהו קרא דיהיו שוין לכל הנך ענינים, א"כ ה"ה להאי דינא דבעינן ביה לקיחתן כאחת, ומשום דגם דין זה ילפינן לה מדכתיב שני. כן נראה נכון לכאורה, אמנם אינו מוכרח ואכתי צ"ע בזה.

ובעיקר הדבר הרמב"ם השמיט להאי דינים דשני כבשי מצורע וכבשי מוסף של שבת מצותן שיהיו שוין וכבר עמד על זה בליקוטי הלכות, ועל כבשי מוסף של שבת כתב שם ליישב דהרמב"ם גרס כג"ר ר"ח ז"ל, דלפי גרסתו מבואר דלא בעינן בהן שיהיו שוין, אבל על כבשי מצורע נשאר שם בצ"ע, יעו"ש.

מיעוט בתחילת זמן האכילה

הרה"ג רבי שמואל קונשטט שליט"א

בתשובות חכם צבי סי' קנ"א הביא את דברי רש"י בפסחים דף פח: שכתב בהא דאיתא בגמ' דאם שכח העבד מה אמר לו רבו ילך אצל רועה הרגיל אצלו רבו ויקנה לו ע"מ שאין לרבו רשות בו, ויאמר אם טלה אמר לי רבי טלה שלו וגדי שלי, דלית ליה תקנתא אחריתי דאם יתנה בשלמים קא ממעט מזמן אכילתם שהרי פסח אינו נאכל אלא בלילה. ותמה החכ"צ אמאי לית ליה תקנתא, והא בלילה יבוא רבו ויאמר מה אמר לו ויוכלו לאכול את השלמים לשני ימים ולילה ונמצא שלא מיעט מזמן אכילתם, אלא ביאר דכוונת רש"י משום דממעט מתחילת זמן אכילתם דשלמים נאכלים גם ביום שחיתתם ופסח אינו נאכל אלא בלילה, ועיקר מצות אכילת השלמים היא ביום זבחו כמו שכתב הרמב"ם על התורה, וכיון שלא יבוא לרבו עד הלילה נמצא שמיעט מתחילת זמן אכילת השלמים.

והנה דברי החכ"צ הם מחודשים דלכאורה גם בלילה אכתי הוי יום זבחו כיון דבקדשים הלילה הולך אחר היום ורק למחרת נחשב ליום השני, וא"כ אינו מפסיד בזה את הזמן של עיקר המצוה דכתיב ביום זבחו יאכל. וביותר צ"ע דהרי בהמשך הסוגיא מוכח שלא כדבריו, דהרי הקשו בגמ' בהא דחמשה שנתערבו עורות פסחיהם ונמצא יבלת באחד מהם דקתני דפטורים מלעשות פסח שני, אמאי לא יביאו פסח שני ויתנו דאם כבר יצאו ידי פסח יהא לשלמים, ותירצו דממעט מזמן אכילתן של השלמים. וחזרו והקשו דיתנו במותר הפסח דהוא גם נאכל רק ליום ולילה, ותירצו משום דאין מפרישין תחילה למותרות. וחזרו והקשו ונטרחו ונייתו במותר הפסח, ואמרו דא"א משום דטעון סמיכה ופסח אינו טעון סמיכה וכן משום דאין מתנותיהן שוות. ולדברי החכ"צ אינו מובן מה הקשו דיתנו במותר הפסח והא גם במותר הפסח הא קא ממעט מזמן אכילתם, דהרי לא יוכל לאוכלו אלא בלילה כיון דפסח אינו נאכל ביום, וא"כ א"א להתנות בו כיון דממעט מתחילת זמן אכילתו וכמו שכתב החכ"צ, וצל"ע.

גפן של זהב קושיות ותמיהות בהלכה

ומרור דאורייתא. [ושמא יש לומר שאם לא נתבשל אלא מעט מהמרור, אין בזה חשש, וכמו שכתבו התוס' בפסחים קטו. ד"ה אתי, דהיכא שאין אוכל מן הרשות אלא דבר מועט, אינו מבטל את המצוה].

אימורי קדשים קלים שעלו קודם זריקה

הרה"ג רבי טוביה בן דוד שליט"א

בגמרא בזבחים (פג): אמר עולא אימורי קדשים קלים שעלו קודם זריקה אם עלו לא ירדו, וכן נפסק ברמב"ם (פסולי המוקדשין פ"ג הי"ב). ונחלקו הראשונים אם גם קודם זריקה לא ירדו ומקטירים אותם מיד, או שרק לאחר זריקה דינם שלא ירדו, והאריך בזה האחיעזר (ח"ב סי' כו).

והנה כתב הרמב"ם (פסולי המוקדשין פ"ג ה"ח) כשם שאם עלו לא ירדו כך אם ירדו לא יעלו 'שהרי פסולין הן', ומבואר בלשון הרמב"ם שהטעם שאם ירדו לא יעלו הוא משום שהם פסולים. ולפי"ז יש לדון באימורי קדשים קלים שעלו קודם זריקה לפי הצד שמקטירים עתה מדינא דאם עלו לא ירדו, האם בהם יהיה הדין שגם אם ירדו יחזרו ויעלו, שהרי הם אינם פסולים בעצם אלא כשרים, או דמ"מ כיון שעדיין לא הגיע הזמן הראוי מעיקרא להקטרם, הרי הם בלא יעלו.

הפטרות אפיקומן לאחר אכילת פסח שני

הרה"ג רבי ברוך אהרן שליט"א

יש לדון האם לאחר אכילת פסח שני, אסור לאכול כלום כמו לאחר אכילת פסח ראשון.

וראיתי בספר 'שער הקרבן' פרק כ"ג דיני פסח שני (עמ' שצז) שכתב "ונראה שהדין שאין מפטירים אחר הפסח אפיקומן נוהג גם בפסח שני כמו בפסח ראשון, שכל הטעמים שנאמרו בזה שייכים גם בפסח שני. [וציין שלדעת חלק מהראשונים שנתנו טעמים אחרים לדין זה, אפשר שאינו נוהג בפסח שני].

ואולם נראה שיש להוכיח ספק זה מדברי רש"י המפורשים בסוכה מז: ד"ה ופנית בבוקר, שכתב: "פסח שני אינו אסור בחמץ אלא שטעון מצה ואוכל חמץ מיד" עכ"ל. [ודברי רש"י הובאו שם באותו עמ' לענין אכילת בשר פסח שני עם חמץ].

ומתבאר מדברי רש"י, שלאחר אכילת הפסח יכול ורשאי לכתחילה לאכול חמץ. וא"כ מוכח שבפסח שני לא נאמר דין זה שלא לאכול לאחר הפסח כמו בפסח ראשון. וצ"ע.

הבאת קרבן תודה ביום י"ג בניסן

הרה"ג רבי ברוך ברשנקו שליט"א

בגמ' בפסחים יג: איתא דאין מביאין תודה בי"ד בניסן מפני חמץ שבה. ומשמע שניתן להביאה ביום י"ג. ולכא' יש לדון בזה, דהנה בשו"ע או"ח סי' תע"א ס"ב כתב הרמ"א 'אבל מצה שיוצאין בה בלילה אסורין לאכול כל יום ארבעה עשר'. וכתב המ"א סוף סק"ה וז"ל: 'ומשמע דביום י"ג מותרין לאכול מצה'. ויש לדייק מדבריו דס"ל דבלילה שקודם י"ד אסור לאכול מצה. וא"כ יש לעיין, איך מביא אדם תודתו ביום י"ג, והרי ממעט מזמן אכילתו שלא יוכל לאכול את המצה שבתודה בליל י"ד.

והיה אפשר ליישב, דבמצה שבתודה אין יוצאין יד"ח מצה כיון שנעשו לשם תודה, וכמו שנתבאר במשנה בדף לה. 'עשן לעצמו אין יוצאין בהם', ולכן מותר לאכלה אף ביום י"ד. אולם זה אינו, דעדיין יש לאסור לאכלה משום שיש בה טעם מצת מצוה, וכמו שכתב המהרש"א בדף צט: ד"ה לא יאכל גבי בציקות של גויים.

ולכא' מוכח מזה כמ"ש בחק יעקב סי' תע"א סק"ז, (הובא בבאה"ט, מחה"ש ומשנ"ב שם, וכן הסכים הפמ"ג), דבליל י"ד אין איסור אכילת מצה כמו ביום י"ג, ולכן לא חשיב ממעט מזמן אכילתו.

חשש בישול במרור הנאכל עם הפסח

הרה"ג רבי ברוך ברשנקו שליט"א

הנה נחלקו הראשונים אם כורכים את הפסח עם המצה והמרור, לדעת הרמב"ם פ"ח מחמץ ומצה אין כורכים אותם אלא כל אחד נאכל לבדו, ולדעת הראב"ד וכמה ראשונים כורכים אותם יחד. ולכא' בזמן שהפסח חל בשבת, יש להזהר כשכורכים אותו עם המצה והמרור, שלא יהיה הפסח חם שהיד סולדת בו, כדי שלא יבא לידי בישול ע"י הנגיעה בו, [וכמו שנתבאר ברמ"א סי' שי"ח ס"ה שחוששים לדעת הסוברים שיש דברים מתבשלים אפי' בכלי שנימפני שהם רכים, ובפרט בדבר גוש, עי"ש במשנ"ב ס"ק מ"ה].

ואכן יש לדון שאף בשנה שלא חל יו"ט בשבת, יש להזהר בזה, שהרי אין יוצאין במרור מבושל (כמבואר בשו"ע סי' תע"ג ס"ה), וא"כ אם מקצת מהמרור יתבשל מחמת הפסח, הרי יחסר לו משיעור הכזית לדעת הרב ראשונים שהצריכו כזית גם במרור. ואפי' אם יוסיף על שיעור המרור, עדיין יש לדון דכיון שאין יוצאין במרור מבושל, הרי אתי מרור דרשות ומבטל להו לפסח מצה

לשון חכמים

כתב רבינו נתן אב הישיבה [בן דורו של הרי"ף] בהקדמתו למסכת שביעית:

"ואל יאמר האומר לא נדקדק בלימוד המצוות שאין נוהגות אלא בארץ ישראל. הגני להזכירו שכל המתעלם מלימוד משפטי הקרבנות ומשפטי בנין ביהמ"ק וכליו, ומצות התלויות בארץ ישראל, הרי הוא מן הכופרים שנאמר (ישעיה סה, יא) עוזבי ה' השכחים את הר קדשי". עכ"ל.

[הערת המערכת: יתכן שכוונתו בכינוי חמור זה רק לאלו שאינם עוסקים בלימוד מצוות אלו מתוך מחשבה שיתכן שהגאולה לא תהיה בימיהם, וכבר פסק הרמב"ם שמי שאינו מחכה לביאת המשיח, הרי הוא כופר בתורה. והן הן הדברים]

ספרים ואמצעי המחשה - במוקדים ברחבי הארץ

<p>דיסק קרבן פסח</p> <p>המחשה לימודית של הוצאת האימורין וניקור החלבים וגיד הנשה ועוד כולל חוברת השלמה עם הדרכות מעשיות</p> <p>25 ₪ בלבד</p>	<p>דיסק קרבן עולה</p> <p>המחשה לימודית של הפשט וניתוח ושאר עבודות הקרבן כולל תמונות מבוארות וחוברת פרטי הדינים</p> <p>35 ₪ בלבד</p>	<p>ספר "תורת הקרבנות"</p> <p>הכרך הראשון בסדרה המקיפה את כל הלכות הקרבנות ועוד</p> <p>כ-750 עמודים</p> <p>35 ₪ בלבד</p>
<p>ספר "ובא לציון גואל"</p> <p>דברים נלהבים ממך החפץ חיים על ההכנה לגאולה וקירוב ביאת המשיח</p> <p>15 ₪ בלבד</p>	<p>ספר 'עבודת הקרבנות'</p> <p>להגאון רבי אהרן כהן חתן החפץ חיים זצ"ל</p> <p>כריכה קשה 30 ₪ כריכה רכה 10 ₪</p>	<p>קונטרס 'קרבנות מועדי השנה'</p> <p>תקציר הלכות ייחודי על קרבנות חג הפסח, חג השבועות, יום כיפור וחג הסוכות</p> <p>15 ₪ בלבד</p>

קובץ "תורת הקרבנות" זבחים ב' - סיכומי הלכות נבחרים על עניינים רבים במסכת זבחים. המחיר 15 ₪ בלבד. קובץ "תורת הקרבנות" זבחים ג' בקרוב

רשימת המוקדים ברחבי הארץ

טלפון	כתובת	מיקום	עיר
03-6189607	רח' סוקולוב 6	מרכז העיר	בני ברק
03-6183447	רח' רבי עקיבא 56	מערב העיר	
03-6781472	יצחק ניסים 8	משכנות יעקב	
03-6779936	רח' זוננפלד 6	רמת אלחנן	
050-4150215	בורוכוב 10	פרדס כץ קרית הרצוג	
02-5861142 052-7683142	רח' ברכת אברהם 24	רמת שלמה וישיבת מיר	ירושלים
052-7691875	יעקבזון 1	שכונות הצפון	
02-6433507 054-8469820	רח' בית וגן 83	בית וגן	
02-5874705	אונגוואר 19/806	רמות - אונגוואר*	
02-5618269	רח' ברוך צוקרמן 14	נוה יעקב	
08-9298507	רח' שאגת אריה 1	קרית ספר	מודיעין עילית
050-4127284	רח' רבי עקיבא 15/3	ברכפלד	
054-8403451	רח' קהלות יעקב 3	חפציבה	רחובות
054-8432074	רח' זכריה מדר 53		
052-7691133	הרב קוק 20		רכסים
057-3133940	פבזנר 35	שכונת הדר	חיפה
03-9097286	רח' בן זכאי 9/ב'		אלעד
02-5725183	רח' המגיד ממזריטש 10/53		ביתר*
052-7130267	הגבעה		תפרח

* ללא דיסקים

ניתן לקבל את אמצעי המחשה גם לדיסק און קי. פרטים במוקד הראשי: 052-7653813

המשך מעמוד 1

סיפר הרב מפוניבז', העזתי פני ואמרת לי לחפץ חיים, אין הנידון דומה לראיה, הרי שכרות פוסלת את הכהן לעבודה ואי אפשר לעבוד עד שהיא תעבור, אבל אני שאני יודע את ההלכות אוכל לעמוד ליד הרב'ה [כלומר רבינו הח"ח] ואראה איך הוא עובד. ענה לו הח"ח: דע לך, אין שיכור גדול יותר ממי שלא יודע!'

הכהנים הרבים שהשתתפו בכנס הרגישו בלי ספק את קריאת החפץ חיים. נכון שחוסר הידיעה אינו פסול, אף אחד לא נולד יודע, אבל הרי צריך ללמוד כדי לדעת, כל אחד זקוק להיות בקי לפחות בחלק מהעבודות, כדי לא להיות שיכור לגמרי!!!

כפי שיעידו הנתונים המרשימים שבידינו, גם אלו שלא זכו להשתתף בכנס הענק, התעוררו לתשוקה חזקה להיכלל בין היודעים. מיד בסיום הכנס ובימים שאחריו, החלט על ידי אנשי רוח לייסד עוד ועוד כוללים ללימוד הלכות המקדש, עוד מסגרות וקבוצות שבהם יסקו בלימוד דיני העבודה, וכך נוצרו להם מסגרות רבות בזו אחר זו. בכולל חדש שנפתח במודיעין עילית, מקדישים מחצית מהזמן ללימוד סדר קדשים להלכה. ברכסים נפתח בס"ד כולל יום שישי בתנופה אדירה, שבו לומדים עשרות אברכים את סדר הקרבת הקרבנות, מתוך עיון בסוגיות הגמ' עד ההלכה למעשה.

כמו כן באחת הישיבות החשובות בארץ, נפתחה מסגרת לעשרות בחורים כהנים מטובי הלומדים, אשר לומדים מדי שבוע את הלכות עבודת הכהנים, וזאת עפ"י מראי מקומות מיוחדים הנכתבים ע"י ראשי הכוללים של "תורת הקרבנות". הבחורים שיורדים לעומק הסוגיות בעיון רב, מעידים על המתקיות הגדולה שהם טועמים בלימוד מעמיק וייחודי זה, כאשר המטרה העיקרית היא לדעת היטב את כל פרטי הדינים ע"מ להיות מוכנים לעבודה בבית המקדש.

מלבד זאת מדי יום נאמר שיעור לבחורים באחת הישיבות החשובות בספר 'עבודת הקרבנות', ספרו הנודע של רבי אהרן כהן חתנו של הח"ח. השיעור נאמר על ידי ת"ח חשוב מלומדי הכוללים של "תורת הקרבנות", ובו מקבלים הבחורים את מיטב הידיעות בסדר קדשים, בשילוב הבנת דיני עבודת המקדש עפ"י הסוגיות העוסקות בענין.

הפניות הרבות שנתקבלו להקים עוד ועוד כוללים ומסגרות במקומות שונים בארץ, מעידות כי ההתעוררות להתכונן לעבודת בית המקדש גדלה והולכת, וכי התקציב הוא הדבר היחיד המעכב בענין. נכון לעכשיו, עשרות לומדים קבעו לעצמם סדרי לימוד במסכתות מסדר קדשים ובספרי ההלכה השונים, כאשר חלקם נעזרו בקו החדש של המכון לקביעת שיעורים וחברות. כמו כן דווח על אברכים כהנים שעברו מהכולל בו למדו, לכולל בו ישנה מסגרת מדי יום ללימוד קדשים להלכה. ואי אפשר שלא להזכיר את דבריו המרגשים של המהרש"ם **מברעזאן** בהסכמתו ל'ליקוטי הלכות' של החפץ חיים: "ולא אכחד כי לבי אומר לי כי זהו לאות על התנוצצות הגאולה במהרה בימינו להכינה ולסעדה(ו)!"

אנו תפילה כי ההכנה הרבה הנועשית לקראת בנין בית המקדש, בלימוד הסוגיות בעיון אליבא דהלכתא, תעלה לפני כסא הכבוד להמליץ טוב בעדנו ולהחיש את פדות נפשנו, בהתגלות כבוד מלכות שמים במהרה ובהשבת עבודת הכהנים למקומה בקרוב. אכ"ר.

מכון "תורת הקרבנות" ת.ד. 3196 בני ברק

טל' 050-4134645

כתובת: korbanot@okmail.co.il

ניתן לקבל את הגליון במייל מידי חודש

הערות תמימות וישובים בעניני הלכות הקרבנות יתקבלו עד י' בחודש. עדיפות להערות קצרות.

ניתן לשלוח ע"י הנציגים בכוללים או במייל לכתובת או לת.ד. 3196 ב"ב

מס' הטל' לקביעת הברות ושיעורים בהלכות הקודש והמקדש - 073-7963507